

यवक्य

यवक्य *a.* [यव-यत् कुक् च] Sown with or fit for barley (as a field); P. V. 2. 3.

यवमत् *a.* Containing or mixed with barley.

यवनः [यु-युच्] 1 A Greek, an Ionian. -2 Any foreigner, or barbarian; Ms. 10. 44; (the word is applied at present to a Mahomedan or a European also). -3 A carrot. -4 Olibanum. -5 A courser or swift horse. -6 Speed. -7 Wheat. -8 A kind of grass. -**नाः** (*m. pl.*) 1 The Ionians or Greeks. -2 The Greek astrologers. -**नम्** Mixing, mingling (esp. with water). -**Comp.** -**अरिः** N. of Kṛiṣṇa. -**आचार्यः** the reputed author of astronomical book called Tājaka. -**इष्टः** 1 a kind of garlic. -2 a kind of onion. -3 the Nimba tree. (-**ष्टा**) the wild date-tree. (-**ष्टम्**) 1 lead. -2 an onion or garlic. -3 pepper. -**देशजम्** benzoin. -**द्विष्टः** bdellium. -**प्रियम्** pepper.

यवनानी (यवनानां लिपिः, यवन-आनुक् ङीप् च) The writing of the Yavanas.

यवनिका, -**यवनी** 1 A Yavana female, a Greek or Mahomedan woman; यवनी नवनीतकोमलाङ्गी Jag; यवनीमुख-पद्मानां सेहे मधुमदं न सः R. 4. 61; (from dramas it appears that Yavana girls were formerly employed as attendants on kings particularly to be in charge of their bows and quivers; cf. एष बाणासनहस्ताभिर्यवनीभिः परिवृत इत एवागच्छति प्रियवयस्यः Ś. 2; प्रविश्य शार्ङ्गहस्ता यवनी Ś. 6; प्रविश्य चापहस्ता यवनी V. 5. &c.). -2 A curtain; काञ्चुकीयो यवनिकास्तरणं करोति Pratimā 2; cf. जवनिका. -3 A veil; पश्यामस्तावद् रूपसादृश्यम् । संक्षिप्यतां यवनिका.

यवसम् Grass, fodder, meadow grass; नागेन्द्रा यवसाभिलषामिमुखाः Pratimā. 2. 2; Kau. A. 1. 4; यवसेन्धनम् Pt. 1; Y. 3. 30; Ms. 7. 75; (गां) यवसमिच्छतीम् Bhāg. 1. 17. 3.

यवागू *f.* [यूयते मिश्रयते यु-आगू] Rice gruel, sour gruel made from rice or from any other kind of grain, such as barley; यवागूर्विरल्लवा Suśr.; Mb. 12. 193. 22; सूत्राय कल्पते यवागूः Mbh. -**Comp.** -**चारकः** the lay-brother who prepares यवागू.

यवानिका, -**यवानी** 1 A kind of bad barley; (दुष्टो यवो यवानी). -2 See यवनिका. -3 Ptychotic Ajowan (Mar. ओवा); यवानी पाचनी रुच्या तीक्ष्णोप्रा कटुका लघुः Bhāva P.

यवासः 1 A kind of Khadira. -2 Alhagi Maurorum (Mar. धमासा). -**Comp.** -**शर्करा** a kind of sugar.

यवासिनी A district abounding in Yavāsa.

यविष्ठ *a.* Youngest, very young, (superl. of युवन् *q. v.*); आतुर्गविष्ठस्य सुतान् Bhāg.; त्रिनयन यविष्ठाय च नमः Śiva-mahimna 29. -**ष्टः** 1 The youngest brother. -2 N. of Agni.

यवीयस् *a.* 1 Younger, very young (compar. of युवन् *q. v.*); अवाच्यो दीक्षितो नाम्ना यवीयानपि यो भवेत् Ms. 2. 128.

-2 Lesser, worse (हीन); पापायैव हि सृष्टोऽसि कर्मणेह यवीयसे Mb. 12. 150. 13. -*m.* 1 A younger brother. -2 A Śūdra.

यव्य *a.* [यवानां क्षेत्रं यव-यत्] 1 Sown with or consisting of barley. -2 Suitable or fit for barley. -**व्यः** A month. -**व्यम्** A field of barley.

यशदम् A kind of mineral, zinc.

यशस् *a.* [अश् स्तुतौ असुन् धातोः ल्युट् च Up. 4. 190] 1 Lovely, agreeable, worthy. -2 Honoured. -*n.* Fame, reputation, glory, renown; विस्तीर्यते यशो लोके तैलविन्दु-रिवाभसि Ms. 7. 34; यशस्तु रक्ष्यं परतो यशोधनैः R. 3. 48; 2. 40. -2 An object of glory or respect, a person of distinction. -3 Ved. Beauty, splendour. -4 Favour, partiality. -5 Wealth. -6 Food. -7 Water. -8 An assemblage of rare merits; यावद् हि प्रथते लोके पुरुषस्य यशो भुवि । तावत् तस्याक्षया कीर्तिर्भवतीति विनिश्चिता ॥ Mb. 12. 54. 32 (com. यशः परचित्तचमत्कृतिजनको गुणौघः). -9 An indirect fame (परोक्षकीर्ति); तपति च कीर्त्या यशसा ब्रह्मवर्सेन Ch. Up. 3. 18. 3. -**Comp.** -**कर** *a.* (**यशस्कर**) conferring glory, glorious; साम्राज्यकृत् सजात्येषु लोके चैव यशस्करः Ms. 8. 387. -**काम** *a.* (**यशस्काम**) 1 desirous of getting fame. -2 aspiring, ambitious. -**कायम्**, -**शरीरम्** body in the form of fame; यशःशरीरे भव मे दयालुः R. 2. 24; नास्ति येषां यशःकाये जरामरणजं भयम् Bh. -**द** *a.* (-**यशोद**) conferring fame. (-**दः**) (येन बायुना शीयते शब्दं अन्) quicksilver; यशदं रत्नसदृशं रीतिहेतुश्च तन्मतम् Bhāva P. (-**दा**) N. of the wife of Nanda and foster-mother of Kṛiṣṇa. -**धन** *a.* or *s.* one whose wealth or valued treasure is fame, rich in fame, very renowned; अपि स्वदेहात् किमुतेन्द्रियार्थाद् यशो-धनानां हि यशो गरीयः R. 14. 35; 2. 1. -**धर** *a.* (**यशोधर**) keeping up or preserving glory. -**धा** *a.* conferring fame; कश्चिद् यशोधा रथयुधपानां गाण्डीवधन्वोपरतारिरास्ते Bhāg. 3. 1. 38. -**पटहः** (**यशःपटहः**) a double drum. -**प्रख्यापनम्** (**यशःप्रख्यापनम्**) spreading or proclaiming the glory. -**भृत्** *a.* (**यशोभृत्**) famous, renowned. -**शेष** *a.* remaining only in fame, having nothing left behind except glory *i. e.* dead; cf. कीर्तिशेष. (-**षः**) death. -**हर** *a.* (**यशोहर**) taking away fame, dishonouring, ignominious.

यशस्य *a.* [यशसे हितं यत्] 1 Leading to glory or distinction; आयुष्यं प्राङ्मुखो मुहुक्ते यशस्यं दक्षिणामुखः Ms. 2. 52. -2 Renowned, famous, glorious; धन्यं यशस्यमायुष्यं स्वर्ग्यं नातिथिपूजनम् Ms. 3. 106. -**स्या** N. of a plant (जीवन्ती).

यशस्यति, **यशस्काम्यति** Den. P. To long for fame.

यशस्विन् *a.* [यशस्-विनि] 1 Famous, glorious, renowned; विप्राणां वेदविदुषां गृहस्थानां यशस्विनाम् Ms. 10. 334. -2 Excellent, best. -**नी** The wild cotton tree.

यष्टिः, -**ष्टी** *f.* [यञ्-क्तिन् नि० न संप्रसारणम्] 1 A stick, staff. -2 A cudgel, mace, club. -3 A column, pillar, pole; संक्रमन्वजयष्टीनां प्रतिमानां च भेदकः Ms. 9. 285. -4 A